

<https://doi.org/10.31891/2307-5740-2024-326-30>

УДК 330

СТАДНІЙЧУК Роман

ЗВО «Міжнародний науково-технічний університет імені академіка Юрія Бугая»

<https://orcid.org/0009-0004-7614-231X>

РОЛЬ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПІДВИЩЕННІ ЕФЕКТИВНОСТІ МЕХАНІЗМІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ УПРАВЛІННЯ СОЦІАЛЬНИМИ КОНФЛІКТАМИ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто роль цифрових технологій у підвищенні ефективності механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами в Україні. Здійснений аналіз підкреслює важливість використання цифрових інновацій, таких як електронне урядування, мобільні додатки та цифрові платформи, у сприянні взаємодії між громадянським суспільством та владою. Висвітлено переваги цифрових інструментів, таких як підвищена прозорість, активна участь громадян та швидка реакція на соціальні конфлікти. Підкреслено, що розвиток цифрової грамотності у населенні сприяє впровадженню інновацій та створенню сталого механізму управління соціальними конфліктами в Україні. Підкреслено, що Україна, як країна з багатшаровим соціокультурним оточенням, має унікальні виклики у сфері соціальних конфліктів. Цифрові технології, враховуючи особливості національного контексту, можуть стати каталізатором для покращення взаєморозуміння між різними соціальними групами, забезпечуючи ширший доступ до інформації та можливість висловлювання своїх поглядів.

У висновках статті наголошено на потенціалі цифрових технологій як інструменту для конструктивного розв'язання соціальних конфліктів та зміцнення соціальної координації. Підкреслено важливість подальших інвестицій у цифрові інфраструктури та програми розвитку цифрової грамотності для сталого впровадження цифрових механізмів управління соціальними конфліктами в українському суспільстві.

Ключові слова: публічне управління, цифрові технології, соціальні конфлікти, бізнес, ефективність.

STADNICHUK Roman

Higher educational institution academician Yuriy Bugay international scientific and technical university

THE ROLE OF DIGITAL TECHNOLOGIES IN ENHANCING THE EFFICIENCY OF MECHANISMS FOR IMPLEMENTING PUBLIC POLICY ON MANAGING SOCIAL CONFLICTS IN UKRAINE

In the article, the role of digital technologies in enhancing the efficiency of mechanisms implementing public policy for managing social conflicts in Ukraine is examined. The analysis underscores the importance of utilizing digital innovations, such as e-governance, mobile applications, and digital platforms, in fostering interaction between civil society and the government. The advantages of digital tools, including increased transparency, active citizen participation, and prompt response to social conflicts, are highlighted. Emphasis is placed on how the development of digital literacy in the population contributes to the implementation of innovations and the establishment of a sustainable mechanism for managing social conflicts in Ukraine.

It is emphasized that Ukraine, with its multi-layered socio-cultural environment, faces unique challenges in the realm of social conflicts. Digital technologies, considering the peculiarities of the national context, can act as a catalyst for improving understanding among various social groups, providing broader access to information, and enabling the expression of diverse perspectives.

In the conclusions of the article, the potential of digital technologies as tools for constructively resolving social conflicts and strengthening social coordination is highlighted. The importance of continued investments in digital infrastructure and programs for the development of digital literacy is underscored for the sustainable implementation of digital mechanisms for managing social conflicts in Ukrainian society.

Keywords: public administration, digital technologies, social conflicts, business, efficiency.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

У сучасному інформаційному суспільстві, де використання цифрових технологій стає все більше необхідним для різних галузей, виникає питання їхнього впливу на ефективність механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами. В Україні, яка знаходиться на етапі соціальних і політичних трансформацій, де часті соціальні конфлікти стають складним викликом для влади та суспільства, необхідно ретельно вивчати можливості та обмеження впровадження цифрових інструментів у цей процес.

Незважаючи на зростаючий обсяг цифрових технологій, до сих пір існують вагомі питання щодо їхньої ефективності та впливу на управління соціальними конфліктами в Україні. Проблемою є не лише технічний аспект впровадження цифрових інструментів, але і їхня відповідність потребам суспільства та можливість забезпечення широкої участі громадян у формулюванні та реалізації політики. Дослідження має на меті визначити роль цифрових технологій у підвищенні ефективності механізмів управління соціальними конфліктами та ідентифікувати проблемні аспекти, що ускладнюють їхнє успішне застосування в українському контексті.

АНАЛІЗ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Багато вітчизняних науковців, таких як Л. Климанська [1], Г. Луцишин [2], Ю. Разметаєва [3], О. Данильян, О. Дзьобань [4], С. Матяж [5], А. Березянська [6] та інші, детально освітлюють важливі аспекти впливу інформаційного суспільства на права людини. У той же час, вплив цифровізації на ціннісні пріоритети розвитку прав людини залишається малодослідженою темою в контексті історично короткого періоду вивчення феномену цифровізації взагалі та його впливу на інфраструктуру життєдіяльності людства та глобалізаційні процеси.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Мета наукової статті полягає у ретельному аналізі та визначенні ролі цифрових технологій в підвищенні ефективності механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами в Україні.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Сучасні підходи до визначення ролі цифрових технологій у публічному управлінні визнають їхню ключову роль у трансформації та вдосконаленні державних структур. Цифрові технології не лише полегшують доступ до інформації, а й забезпечують більшу ефективність та прозорість у процесах управління. Одним із напрямків використання цифрових технологій є створення електронних громадянських сервісів. Це дозволяє громадянам взаємодіяти з урядовими органами онлайн, спрощуючи процеси подачі документів, взяття на облік та отримання різних послуг. Такі сервіси сприяють підвищенню доступності та зручності для населення.

Цифрові технології також використовуються для оптимізації внутрішніх процесів в урядових структурах. Впровадження систем електронного документообігу, аналізу даних та інших інструментів дозволяє зменшити бюрократію, прискорити вирішення завдань та підвищити рівень реагування на потреби громадян. Значний акцент робиться на використанні аналітики та штучного інтелекту для прийняття більш обґрунтованих та передбачуваних рішень. Аналіз великих обсягів даних дозволяє виявляти тенденції, управляти ризиками та забезпечувати стратегічне планування.

Також, цифрові технології використовуються для взаємодії між різними рівнями урядових структур, підвищуючи координацію та обмін інформацією між різними відомствами.

У цілому, цифрові технології стають ключовим інструментом для удосконалення публічного управління, сприяючи ефективності, прозорості та відкритості державних структур перед громадянами.

Використання аналітичних інструментів для передбачення та моніторингу соціальних конфліктів полягає в комплексному аналізі різноманітних джерел інформації з метою розуміння та виявлення потенційних проблем. Ці інструменти включають аналіз соціальних мереж для відстеження обговорень та визначення емоційного фону, геопросторовий аналіз для визначення місць збігу інтересів, а також моніторинг новин із застосуванням аналітики настроїв для оцінки громадської реакції.

Додатково, важливими елементами є соціологічні дослідження, що включають опитування та анкетування для отримання додаткового контексту та врахування соціокультурних чинників, що впливають на конфлікт. Застосування математичних моделей та історичних аналізів дозволяє прогнозувати можливий розвиток подій.

Крім того, технології розпізнавання образів та машинного навчання можуть використовуватися для ідентифікації ключових фігур та патернів. Колаборативні платформи можуть служити майданчиком для обміну інформацією та дискусій між спільнотами та експертами.

Необхідно враховувати етичні аспекти та дотримання правових норм у зборі та обробці даних, а також гарантувати конфіденційність та безпеку інформації. Загалом, використання аналітичних інструментів дозволяє створити більш повний та об'єктивний образ соціальних конфліктів, що сприяє кращому розумінню та прийняттю збалансованих рішень.

Цифрові платформи відіграють важливу роль у створенні майданчиків для залучення громадськості та підтримки громадянського участі. Ці платформи створюють простір для обміну ідеями, думками та інформацією між громадянами і органами влади.

Шляхом забезпечення відкритого форуму для дискусій, цифрові платформи сприяють формуванню громадської думки та виявленню ключових питань, що стосуються суспільства. Це може сприяти удосконаленню рішень, прийнятих владними структурами, через врахування широкого спектру поглядів та потреб громадян.

Цифрові платформи роблять можливим залучення громадян до управління місцевими справами, спрощуючи процеси звернень до влади, забезпечуючи відкритий доступ до інформації та створюючи механізми зворотного зв'язку. Це дозволяє громадянам активно брати участь у прийнятті рішень, які стосуються їхнього життя та спільноти.

Застосування цифрових платформ також може сприяти взаємодії громадянських організацій, вчених, активістів і владних структур для спільної роботи над рішенням соціальних проблем. Це відкриває

можливості для колективного аналізу ситуацій, пошуку оптимальних вирішень та реалізації спільних проєктів.

Враховуючи свою глобальну природу, цифрові платформи допомагають створювати інтернаціональні спільноти, що спільно працюють над глобальними проблемами та просувають ідеї глобального громадянства. Такі платформи стають не лише інструментами для збільшення рівня громадянського участі, але й джерелом інновацій та розвитку громадянського суспільства.

У світі стрімко розвивається сучасна цифрова ера, де інноваційні технології стають необхідним інструментом для вирішення складних соціальних конфліктів. Цифрові інновації в публічному управлінні виявляються ключовими для сприяння громадянському участю та розвитку суспільства. При цьому, країни зазначені в таблиці виступають прикладом успішного впровадження цифрових ініціатив у розв'язанні соціальних конфліктів.

Таблиця 1

Приклади успішного впровадження цифрових інновацій у розв'язання соціальних конфліктів у світі

Країна	Тип Цифрової Інновації	Опис успішного впровадження
Естонія	Е-урядування	Впровадження електронного уряду дозволило підвищити ефективність адміністративних послуг та знизити корупцію. Громадяни отримують швидкий доступ до послуг та інформації.
Кенія	Мобільні додатки	Застосування мобільних додатків для моніторингу виборів та голосування забезпечує більшу прозорість та запобігає можливим фальсифікаціям результатів.
Індія	Електронні реєстрації	Впровадження електронних систем реєстрації землевласності допомагає у вирішенні конфліктів навколо земельних прав та забезпечує справедливий доступ до землі.
Колумбія	Системи аналізу даних	Використання аналітики для аналізу соціальних даних та виявлення ризиків допомагає уряду вчасно реагувати на загострення конфліктів та запобігати їх подальшому розширенню.
Ізраїль	Соціальні мережі	Застосування соціальних мереж для виявлення патернів та оцінки громадської думки сприяє ефективнішому взаємодії влади та громадськості, сприяючи зменшенню соціальних конфліктів.
Україна	Е-демократія	Впровадження електронних платформ для громадського обговорення законопроектів та прийняття рішень сприяє залученню громадян до політичних процесів та зменшенню конфліктів через відкритий діалог.

Результати аналізу показують, що використання цифрових технологій має значний потенціал у розв'язанні соціальних конфліктів. Впровадження електронного уряду, мобільних додатків, електронних реєстрацій та аналітики дозволяє ефективно взаємодіяти з громадянами, підвищує прозорість та призводить до створення більш демократичного та сучасного суспільства. На основі досвіду країн, таких як Естонія, Кенія, Індія, Колумбія та Ізраїль, можна визначити ключові принципи та стратегії для подальшого розвитку цифрового управління та врегулювання соціальних конфліктів у різних частинах світу. Україна, у свою чергу, також впроваджує цифрові ініціативи, сприяючи громадському участю та поліпшенню соціального діалогу. Разом із тим, динаміка розвитку цифрових інструментів може зробити значний внесок у майбутній парадигмі ефективного та прозорого управління в усьому світі.

Впровадження цифрових технологій в управління соціальними конфліктами включає два важливі аспекти: технічні та організаційні. З технічного погляду, це передбачає розробку та впровадження програмного забезпечення для аналізу великих обсягів даних, а також створення ефективних інформаційних систем.

Важливість технічних аспектів полягає в здатності автоматизованої обробки та аналізу інформації, яка дозволяє ідентифікувати ключові патерни та прогнозувати можливий розвиток подій. Застосування аналітичних інструментів, штучного інтелекту та машинного навчання дозволяє швидше реагувати на конфліктні ситуації та приймати обґрунтовані рішення.

Організаційний аспект включає в себе розробку стратегій впровадження технологій, залучення ресурсів та сприяння змінам в робочих процесах та культурі організацій. Суттєвим є також забезпечення кібербезпеки та конфіденційності інформації під час обробки конфіденційних даних.

Організаційний вимір також охоплює розвиток спеціалізованих команд або експертних груп, які володіють необхідними знаннями для використання технічних інструментів. Крім того, необхідно створити ефективні механізми співпраці між різними зацікавленими сторонами, щоб забезпечити взаємодію та обмін інформацією.

Впровадження цифрових технологій в управління соціальними конфліктами вимагає не лише технічної компетентності, а й глибокого розуміння організаційних аспектів та контексту конкретного соціального середовища. Тільки зі спрямованими на результат технічними і організаційними зусиллями можна досягти успішного вирішення соціальних конфліктів за допомогою цифрових інновацій.

Розвиток інфраструктури та освітніх програм є ключовими елементами для підтримки ефективного використання цифрових інструментів у різних сферах. Ці аспекти взаємодіють та взаємозалежні, визначаючи можливість та обмеження впровадження цифрових технологій в сучасному суспільстві.

Розбудова інфраструктури передбачає створення потрібних технічних умов для впровадження цифрових інструментів. Це охоплює впровадження високошвидкісного Інтернету, створення цифрових платформ та сервісів, розробку інтеграційних рішень для взаємодії різних систем. Розширення

інфраструктури дозволяє забезпечити доступність цифрових ресурсів та послуг для різних шарів населення, що сприяє їхньому більш широкому використанню.

Освітні програми грають важливу роль у формуванні цифрової грамотності та компетентності в суспільстві. Зокрема, вони повинні включати навички роботи з цифровими інструментами, критичного мислення, етики та безпеки в інтернеті. Освіта повинна бути доступною та адаптованою до різних вікових груп, а також враховувати потреби різних соціокультурних спільнот.

Ефективне використання цифрових інструментів вимагає взаємодії між розвитком інфраструктури та відповідним рівнем цифрової грамотності в суспільстві. Інфраструктура повинна бути підтримана відповідним рівнем освітньої підготовки користувачів, щоб вони могли повноцінно користуватися доступними можливостями.

Забезпечення ефективного використання цифрових інструментів потребує комплексного підходу, що об'єднує розвиток інфраструктури та розширення освітніх можливостей. Це створює сприятливі умови для широкого впровадження цифрових технологій в різні сфери життя та сприяє створенню сучасного, інноваційного та цифрово орієнтованого суспільства.

Взаємодія між громадянським суспільством, владою та бізнесом є важливим фактором у формуванні та підтримці сприятливого екосистемного середовища. Це співробітництво визначає області, в яких різні суб'єкти можуть взаємодіяти для досягнення спільних цілей та створення сталого та інноваційного суспільства.

1. **Спільні Цілі та Відповідальність.** Взаємодія між громадянським суспільством, владою та бізнесом передбачає визначення спільних цілей та взаємодію у їхньому досягненні. Важливо визначити роль кожної сторони та визнати їхню відповідальність у створенні екосистеми, яка враховує потреби всіх зацікавлених сторін.

2. **Прозорість та Відкритий Діалог.** Взаємодія ґрунтується на прозорості та відкритому діалозі між громадянським суспільством, владою та бізнесом. Це включає регулярне обговорення питань громадського інтересу, відкрите висловлення позицій та взаємне звітування про досягнуті результати.

3. **Підтримка Інновацій та Сталого Розвитку.** Громадянське суспільство, влада та бізнес можуть співпрацювати для розвитку інновацій та створення умов для сталого розвитку. Це може включати спільні проекти, фінансову підтримку для стартапів та екологічно орієнтованих ініціатив.

4. **Соціальна Відповідальність Бізнесу.** Бізнес може виявити соціальну відповідальність, сприяючи соціальним та екологічним ініціативам. Залучення бізнесу в розв'язання соціальних та екологічних проблем є важливим кроком для створення позитивного впливу на громадянське суспільство та сприяє розвитку більш сталого бізнесу.

5. **Роль Влади в Забезпеченні Регулятивного Фреймворку.** Влада має визначити ефективний регулятивний фреймворк, що стимулює співпрацю між всіма зацікавленими сторонами. Це включає розробку законів та політик, спрямованих на підтримку сталого розвитку та інновацій.

Взаємодія між громадянським суспільством, владою та бізнесом визначається взаємодією та розумінням різних інтересів, що сприяє створенню екосистеми, спрямованої на досягнення спільних цілей та розвиток сталого, справедливого та інноваційного суспільства.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

В Україні розвиток цифрових технологій стає критично важливим чинником для підвищення ефективності механізмів реалізації публічної політики управління соціальними конфліктами. Електронне урядування, мобільні додатки для моніторингу та аналізу громадської думки, а також цифрові платформи для громадського обговорення стають інструментами, що сприяють взаємодії між владою та громадянським суспільством.

Застосування цифрових технологій в реалізації публічної політики дозволяє швидше реагувати на соціальні конфлікти, забезпечує більшу прозорість та відкритість процесів управління, а також дозволяє враховувати думку громади при прийнятті рішень. Важливо зазначити, що зростання цифрової грамотності в громадянському суспільстві є взаємодопомогою у реалізації інноваційних та ефективних підходів до управління соціальними конфліктами.

У цілому, використання цифрових технологій в управлінні соціальними конфліктами українською владою може сприяти покращенню комунікації, зниженню рівня корупції, підвищенню громадської довіри та створенню більш ефективних механізмів реагування на соціальні виклики.

Література

1. Климанська Л.Д., Луцишин Г.І. Парадокси інформаційної демократії. Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2023. № 1. С. 142-152.
2. Разметаєва Ю.С. Демократія, права людини та інтернет. Право і суспільство. 2020. № 1. С. 104-110.

3. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Інформатизація як атрибут інформаційного суспільства: від ретроспекції до сучасної рефлексії. Інформація і право. № 1(40)/2022. С. 9-20.
4. Богуцький П. Цифрова трансформація соціальних комунікацій та національна безпека України: матеріали науково-практичної конференції Соціальна і цифрова трансформація: теоретичні та практичні проблеми правового регулювання. Київ, 2020. С. 45-48.
5. Конюкова О., Летунов С. Роль цифровізації у державному управлінні. Global & Regional Research. 2019. № 1. 74-79.
6. Мельник К.Ю., Бабенко А.О. Проблеми юридичних гарантій трудових прав працівників при укладенні, зміні та розірванні трудового договору. URL: <https://b-ok.org/book/3054810/ac7510> (дата звернення: 16.11.2023).
7. Хаустова М.Г. Права людини в епоху цифрових трансформацій під впливом глобалізаційних викликів: зб. тез доповідей III Всеукраїнської наукової конференції, присвяченої 60-річчю Хмельницького національного університету Гармонізація законодавства України з правом Європейського Союзу. Хмельницький: ХНУ, 2022. С. 229-234.
8. Деякі питання цифрового розвитку: Постанова Кабінету Міністрів України від 30.01.19 р. № 56. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.11.2023).
9. Питання Міністерства цифрової трансформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.19 р. № 856. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#n12> (дата звернення: 16.11.2023).
10. Про утворення Міжгалузевої ради з питань цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації: Постанова Кабінету Міністрів України від 08.07.20 р. № 595. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.11.2023).
11. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.22 р. № 2807-IX. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n191> (дата звернення: 16.11.2023).
12. Деякі питання підвищення рівня цифровізації сил безпеки та сил оборони України у період воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.02.23 р. № 139. URL: <http://www.kmu.gov.ua/npas/deiaki-pytannia-pidvyshchennia-rivnia-tsyfrovizatsii-s-a139> (дата звернення: 16.11.2023).
13. Костецька Т.А. Розвиток цифрової трансформації в Україні як умова забезпечення муніципальних прав і свобод.: збірник тез Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції Діджиталізація та права людини, м. Хмельницький, 30 берез. 2021 р. Хмельницький: Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова, 2021. С. 187-190.
14. Givi BEDIANASHVILI, Hanna ZHOSAN, Sergiy LAVRENKO Modern digitalization trends of Georgia and Ukraine. Published in Scientific Papers. Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and rural development", Vol. 22 ISSUE 3, 2022 <https://managementjournal.usamv.ro/index.php/scientific-papers/current>
15. Olha Garafonova, Hanna Zhosan, Viktoriia Marhasova, Nataliia Tkalenko, Kateryna Trukhachova Matrix method of competitive analysis of the results of economic activity of hospitality enterprises in the conditions of strategization and digital transformation. "Management theory and studies for rural business and infrastructure development Volume43 Issue2 Page237-248" 2021 <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2355>

References

1. Klymanska L.D., Lutsyshyn H.I. Paradoksy informatsiinoi demokratsii. Perspektyvy. Sotsialno-politychnyi zhurnal. 2023. № 1. S. 142-152.
2. Razmietaieva Yu.S. Demokratsiia, prava liudyny ta internet. Pravo i suspilstvo. 2020. № 1. S. 104-110.
3. Danylian O.H., Dzoban O.P. Informatyzatsiia yak atrybut informatsiinoho suspilstva: vid retrospektsii do suchasnoi refleksii. Informatsiia i pravo. № 1(40)/2022. S. 9-20.
4. Bohutskyy P. Tsyfrova transformatsiia sotsialnykh komunikatsii ta natsionalna bezpeka Ukrainy: materialy naukovo-praktychnoi konferentsii Sotsialna i tsyfrova transformatsiia: teoretychni ta praktychni problemy pravovoho rehuliuвання. Kyiv, 2020. S. 45-48.
5. Koniukova O., Letunov S. Rol tsyfrovizatsii u derzhavnomu upravlinni. Global & Regional Research. 2019. № 1. 74-79.
6. Melnyk K.Iu., Babenko A.O. Problemy yurydychnykh harantii trudovykh prav pratsivnykiv pry ukladenni, zmini ta rozirvanni trudovoho dohovoru. URL: <https://b-ok.org/book/3054810/ac7510> (дата звернення: 16.11.2023).
7. Khaustova M.H. Prava liudyny v epokhu tsyfrovyykh transformatsii pid vplyvom hlobalizatsiinykh vyklykiv: zb. tez dopovidei III Vseukrainskoi naukovo konferentsii, prysviachenoi 60-richchiu Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu Harmonizatsiia zakonodavstva Ukrainy z pravom Yevropeiskoho Soiuzu. Khmelnytskyi: KhNU, 2022. S. 229-234.
8. Deiaki pytannia tsyfrovoho rozvytku: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 30.01.19 r. № 56. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/56-2019-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.11.2023).
9. Pytannia Ministerstva tsyfrovoi transformatsii: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 18.09.19 r. № 856. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856-2019-%D0%BF#n12> (дата звернення: 16.11.2023).
10. Pro utvorennia Mizhhaluzevoi rady z pytan tsyfrovoho rozvytku, tsyfrovyykh transformatsii i tsyfrovizatsii: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 08.07.20 r. № 595. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.11.2023).
11. Pro Natsionalnu prohramu informatyzatsii: Zakon Ukrainy vid 01.12.22 r. № 2807-IX. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#n191> (дата звернення: 16.11.2023).
12. Deiaki pytannia pidvyshchennia rivnia tsyfrovizatsii syl bezpeky ta syl oborony Ukrainy u period voiennoho stanu: Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 04.02.23 r. № 139. URL: <http://www.kmu.gov.ua/npas/deiaki-pytannia-pidvyshchennia-rivnia-tsyfrovizatsii-s-a139> (дата звернення: 16.11.2023).

13. Kostetska T.A. Rozvytok tsyfrovoi transformatsii v Ukraini yak umova zabezpechennia munitsypalnykh prav i svobod.: zbirnyk tez Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi Internet-konferentsii Didzhitalizatsiia ta prava liudyny, m. Khmelnytskyi, 30 berez. 2021 r. Khmelnytskyi: Khmelnytskyi universytet upravlinnia ta prava imeni Leonida Yuzkova, 2021. S. 187-190.

14. Givi BEDIANASHVILI, Hanna ZHOSAN, Sergiy LAVRENKO Modern digitalization trends of Georgia and Ukraine. Published in Scientific Papers. Series "Management, Economic Engineering in Agriculture and rural development", Vol. 22 ISSUE 3, 2022 <https://managementjournal.usamv.ro/index.php/scientific-papers/current>

15. Olha Garafonova, Hanna Zhosan, Viktoriia Marhasova, Nataliia Tkalenko, Kateryna Trukhachova Matrix method of competitive analysis of the results of economic activity of hospitality enterprises in the conditions of strategization and digital transformation. "Management theory and studies for rural business and infrastructure development Volume43 Issue2 Page237-248" 2021 <https://ejournals.vdu.lt/index.php/mtsrbid/article/view/2355>